

Άγιος Γρηγόριος, ο μέγας ποιητής και Θεολόγος (Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος (25 Ιανουαρίου)

Ο άγιος Γρηγόριος είναι ένας από τους πιο μεγάλους Πα-τέρες της Εκκλησίας. Κατέχει κεντρική θέση στις δύο τιμότερες τριάδες: των θεολόγων και των ιεραρχών. Είναι ένας α-πό «τους τρεις μεγίστους φωστήρας της τρισηλίου θεότητας» (Βα-σίλειος, Γρηγόριος, Χρυσόστομος) και ταυτοχρόνως ο ένας από τους τρεις «θεολόγους» (Ιωάννης ο Ευαγγελιστής, Γρηγόριος και Συμεών). Τα έργα του είναι σχετικά λίγα έχουν όμως βάθος και δύναμη και υπήρξαν πάντοτε η μεγαλύτερη πηγή των δογμάτων και η κυριότερη πηγή της υμνογραφίας και θεολογικής παραγωγής του αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού και του αγίου Κοσμά του Μαΐουμά. Ο «ύπατος των φιλοσόφων» Μιχαήλ ο Ψελλός, τον ονόμαζε: «ο Χριστιανός Δημοσθένης».

Ο Άγιος Γρηγόριος καταγόταν από τον Πόντο και γεννήθηκε σε ένα μικρό χωριό της περιοχής της Ναζιανζού, την Αριανζό, το 330 μ.Χ. Ναζιανζηνός ονομάστηκε, επειδή έζησε τον περισσότερο χρόνο της ζωής του στη Ναζιανζό, όπου ήταν και το πατρικό του σπίτι. Ο πατέρας του, ο Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Ναζιανζού, ήταν πριν γίνει Επίσκοπος ένας πολύ πλούσιος άρχοντας. Η μητέρα του, η Αγία Νόννα,

ήταν Ορθόδοξη. Ήσαν άτεκνοι και μετά από συνεχείς προσευχές γεννήθηκε ο Γρηγόριος.

Οι γονείς του φρόντισαν να τον μορφώ-σουν και να του εμφυσήσουν την αγάπη προς τα γράμματα και τη χριστιανική πίστη. Έκανε λαμπρές σπουδές. Φοίτησε σε όλα τα τότε μεγάλα κέντρα πολιτισμού: τη Ναζιανζό, την Καισάρεια της Καππαδοκίας, την Καισάρεια της Παλαιστίνης, την Αντιόχεια, την Αλεξάνδρεια, την Αθήνα και άκουσε τους σοφότερους δασκά-λους. Το κοσμογύρισμα αυτό τον έκανε να καταλάβει τη ματαιότητα του κόσμου και ότι η ανθρώπινη γνώση είναι ασήμαντη μπρο-στά στη γνώση της σοφίας του Θεού. Μεγαλύτερο εύρημα των σπουδών του ήταν η γνωριμία και η φιλία του με τον Μ. Βασίλειο.

Σε ηλικία 30 ετών τελείωσε τις σπουδές του όμως δεν είχε ακόμη βαπτιστεί. Και αγωνιούσε να μην πεθάνει αβάπτιστος. Ενώ μετέβαινε από την Αλε-ξάνδρεια στην Αθήνα, έγινε μεγάλη τρικυμία. Τότε φοβήθηκε πολύ και παρεκάλεσε να τον ελεήσει ο Θεός, να βοηθήσει να μην πνι-γεί, για να αξιωθεί του ενδύματος του αγίου βαπτίσματος.

Μετά το βάπτισμά του ακολούθησε συνειδητός πνευματικός αγώνας για την κάθαρση, την πνευματική πρόοδο, τη θέωση. Μαζί με τον Άγιο Βασίλειο απο-μονώθηκαν κάπου στον Πόντο, παραδόθηκαν στην προσευχή και την άσκηση και αξιώθηκαν μεγάλων πνευματικών χαρισμάτων.

Τα τέλη του έτους 360 μ.Χ. όταν γύρισε στη Ναζιανζό χειροτονήθηκε πρεσβύτερος από τον γέροντα πατέρα του Επίσκοπο Ναζιανζού για να τον βοηθήσει. Αμέσως μετά τη χειροτονία του αποσύρθηκε στο ερημητήριό του, στη γαλήνη της νοεράς προσευχής. Όταν γύρισε για να αναλάβει το πνευματικό του έργο, δικαιολόγησε τη φυγή του στον περίφημο θεολογικό λόγο περί του Πάσχα. Ο Μ. Βασίλειος τον εξέλεξε Επίσκοπο της μικρής πόλεως Σάσιμα, στην οποία ουδέποτε πήγε. Έμεινε στη Ναζιανζό, ως βοηθός του πατέρα του, υποχωρώντας στην παράκλησή του. Και όταν εκείνος κοιμήθηκε, το 374 μ.Χ., συνέχισε να ποιμαίνει την Εκκλησία των Ναζιανζηνών, ως τοποτηρητής. Επειδή όμως αργούσαν να χειροτονήσουν τον κανο-νικό Επίσκοπο εγκατέλειψε την πόλη πήγε στη Σελεύκεια και έμεινε εκεί σχεδόν πέντε χρόνια μελετώντας και συγγράφοντας.

Το 379 οι λίγοι χριστιανοί τον κάλεσαν στην Κωνσταντινούπολη να αγωνιστεί για την ορθόδοξη πίστη, αφού εκεί επικρατούσαν οι Αρειανοί. Ο Άγιος Γρηγόριος δεν βρήκε ούτε ένα παρεκκλήσιο στα χέρια των Ορθοδόξων. Άρχισε να λειτουργεί και να κηρύττει σε ένα σπίτι που ο ίδιος διαμόρφωσε σε ναό και το ονόμασε Αγία Αναστασία, δηλαδή της Αναστάσεως της Ορθοδοξίας.

Η επίδρασή των κηρυγμάτων του και ιδιαίτερα των πέντε «Θεολογικών Λόγων» του ήταν τόση, ώστε οι φανατικοί Αρειανοί αποφάσισαν τον εξολοθρεύσουν. Τον έβρισαν, τον κακολόγησαν, τον κτύπησαν, τον λιθοβόλησαν και έβαλαν μάλιστα κάποιον να τον σκοτώσει. Νικημένος όμως από την πραότητα του ομολόγησε στον ίδιο την αλήθεια τη στιγμή που ήταν έτοιμος να τον σφάξει.

Ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος, τον κατέστησε το 380 μ.Χ. Πατριάρχη και τον ενθρόνισε στο ναό των Αγίων Αποστόλων Κωνσταντινουπόλεως. Το 381 μ.Χ. συνήλθε η Β' Οικουμενική Σύνοδος. Πρόεδρος της ήταν ο Άγιος Μελέτιος Αντιόχειας. Αυτή αναγνώρισε τον Άγιο Γρηγόριο ως κανονικό Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως. Μετά την κοίμηση του Αγίου Μελετίου τον διαδέχθηκε στην προεδρία της Συνόδου. Όταν αμφισβητήθηκε η κανονικότητα της εκλογής του ως Πατριάρχου από τον Πέτρο Αλεξανδρείας, παραιτήθηκε και επέστρεψε στη Ναζιανζό. Το 383 μ.Χ. η υγεία του κλονίσθηκε σοβαρά, αποσύρθηκε οριστικά στην ησυχία της Αριανζού, όπου και κοιμήθηκε με ειρήνη το 390 μ.Χ.